

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument en stadsgezicht van de voormalige priorij van Hunnegem in Geraardsbergen als uitbreiding van de bij koninklijk besluit van 28 december 1936 beschermde Onze-Lieve-Vrouwekerk van Hunnegem

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Geraardsbergen, 1ste afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/41018/232.1

Dossiernummer: 4.001/41018/104.1

Objectnummer: 4.02/41018/121.1

Omschrijving:

Kloostervleugels met pandhof en zusterkoor, en de speelplaats (vroegere begraafplaats) van de voormalige priorij van Hunnegem als uitbreiding van de bij koninklijk besluit van 28 december 1936 beschermde Onze-Lieve-Vrouwekerk van Hunnegem,
Gasthuisstraat 98, 100

Site van de voormalige priorij van Hunnegem met U-vormig inkomgebouw en binnentuin, straatmuur, straatvleugel, speelplaatsen, gevel van de voormalige huishoudschool en ommuurde kloostertuin,
Gasthuisstraat zonder nummer, 94, 96, 98, 100

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 19 APR. 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

- Het departement Leefmilieu Natuur & Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen bracht op 11 mei 2016 een gunstig advies uit van de dienst Ondergrond Vlaanderen, de dienst Land en Bodembescherming en de dienst Natuurlijke Rijkdommen. In antwoord op de vraag voor advies voor de voorlopige bescherming als monument en stadsgezicht van de priorij van Hunnegem werd meegedeeld dat de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke rijkdommen geen bemerkingen heeft over de aspecten bodembescherming, ondergrond en natuurlijke rijkdommen.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- Het agentschap Natuur en Bos bracht op 9 mei 2016 een gunstig advies uit. Het agentschap deelde mee dat zij geen opmerkingen formuleren over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies is gunstig en heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Geraardsbergen

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

Het college van Burgemeester en Schepenen van Geraardsbergen bracht in zitting van 6 juni 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies is gunstig en heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 29 april 2016.

De VCOE bracht op 9 juni 2016 een gunstig advies met opmerkingen en argumentatie uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft de erfgoedwaarden:

De commissie erkent de erfgoedwaarden (historische, archeologische, artistieke, sociale) van het voorgestelde monument en het stadsgezicht, alsook van de erfgoedwaarden (historische en artistieke) van de cultuurgoederen. Het adviesorgaan ondersteunt artikel 1 van het ministerieel besluit waarin de bescherming van de voormalige priorij als monument en stadsgezicht wordt vastgelegd.

De commissie vraagt wel de volgende twee siteonderdelen als monument op te nemen in het beschermingsvoorstel:

a. het U-vormige inkomgebouw: vanwege de sociale en architecturale waarde, en vanwege de nog aanwezige waardevolle interieurelementen.

b. de Onze-Lieve-Vrouwekerk die reeds als monument beschermd is bij koninklijk besluit van 28 december 1936.

De commissie pleit om deze oude bescherming te herevalueren en te integreren in het nieuwe beschermingsbesluit zodat op termijn de oude bescherming opgeheven kan worden. Door het behoud van de oude bescherming van 1936 zijn een aantal niet-nagelvaste cultuurgoederen niet mee beschermd. De commissie schaart zich achter de uitgebreide beschrijving in het inhoudelijke dossier, maar merkt op dat het niet transparant is om ook in artikel 2 van het ministerieel besluit uitvoerig op de Onze-Lieve-Vrouwekerk in te gaan.

Antwoord

a. Er kan niet worden ingegaan op de vraag van de commissie om de 19de-eeuwse U-vormige inkompartij met binnenplein en straatmuur te beschermen als monument en niet uitsluitend als stadsgezicht.

Het beeldbepalende karakter en de historische en sociale betekenis van deze volumes scoort veel hoger dan de interieurwaarden ervan. Daarnaast liep er tijdens de opmaak van het beschermingsdossier een procedure om de U-vormige inkompartij inwendig op te splitsten in twee eigendommen, respectievelijk voor de vzw en de school. Beide eigenaars voorzien werken aan het interieur.

De *hoofd- en westvleugels* van het U-vormige inkomgebouw, eigendom van de vzw, zijn volop in renovatie. Vochtproblemen en zwamaantasting op de bovenverdieping worden daarbij curatief behandeld. De oplevering en ingebruikname van de gerenoveerde ruimtes door sociale verenigingen is voorzien voor de komende maanden. De binnenindeling, niveauverdeling en dragende structuren blijven daarbij behouden. De afwerking van het interieur ondergaat grondige aanpassingen onder meer in functie van de brandveiligheidsvoorschriften.

De *oostvleugel* van de U-vormige inkompartij verworven door de school zal ook in de nabije toekomst inwendig transformeren. Een ontwerp bureau is aangesteld om dit project uit te tekenen.

Het inhoudelijke dossier en de fotografische registratie wordt aangevuld met de uitgevoerde werken, zoals vastgesteld tijdens een plaatsbezoek op 9 juni 2016.

b. De Onze-Lieve-Vrouw van Hunnegemkerk werd in zijn totaliteit als monument beschermd bij koninklijk besluit van 28 december 1936 volgens de wet van 7 augustus 1931 op het behoud der Monumenten en Landschappen, vanwege haar historische en artistieke waarde. Deze wet voorzag niet dat het besluit in een inhoudelijk dossier toegelicht werd.

Het is opportuun om de historische informatie over het kerkgebouw in relatie tot de ontwikkeling en geschiedenis van de priorij mee te nemen in het voorliggende beschermingsdossier. Deze gebundelde informatie is nuttig voor het beheer van het monument, de advisering erover en kan aangeboden worden als onderbouwing bij de opmaak van een beheersplan voor de kerk en priorij.

De bescherming van 1936 omvat de totaliteit van het kerkgebouw, zowel qua exterieur, interieurafwerking, nagelvaste cultuurgoederen als de archeologische ondergrond, zoals ook de VCOE in haar advies stelt.

Het is niet wenselijk om in te gaan op de vraag van de commissie om dit bouwhistorisch complexe gebouw opnieuw te beschermen en vervolgens de oude bescherming van 1936 op te heffen omdat de referentietoestand dan wijzigt. Ondoordachte werken uitgevoerd in de jaren 1970, zoals de gedeeltelijke overschildering van de muurschilderingen van Louis Bert-de l'Arbre in de kloosterkerk worden dan bestendig.

Herbeschermen en vervolgens opheffen om de niet-nagelvaste cultuurgoederen die zich momenteel in het kerkgebouw bevinden en als niet-beschermd worden beschouwd, toch een wettelijk beschermd statuut te kunnen geven, is evenmin mogelijk. Er is namelijk onduidelijkheid en discussie omtrent de eigendomstoestand en de plaats van bewaring van een aantal roerende cultuurgoederen. Deze roerende cultuurgoederen voldoen bijgevolg niet aan de drie decretaal vooropgestelde criteria om met een nieuwe beschermingsprocedure beschermd te kunnen worden.

Om de transparantie van het ministerieel besluit te garanderen zal de beschrijving van het interieur van de Onze-Lieve-Vrouwekerk onder artikel 2 van het ministerieel besluit ingeperkt worden tot de essentie.

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft de afbakening:

De commissie neemt akte dat wegens de vergevorderde ontwikkelingsplannen enkel de voorgevel van de voormalige huishoudsschool en de percelen 552K2 en 552M2 slechts gedeeltelijk in het beschermingsvoorstel worden opgenomen. De boomgaard op deze percelen valt daarbij buiten de bescherming. Het is voor het adviesorgaan onduidelijk in welke mate de kloostermuur op deze percelen behouden kan blijven. De commissie vraagt daarbij bijzondere aandacht voor de leesbaarheid van de site als voormalige ommuurde klooster- en priorij-site, waarbij het behoud van de kloostermuur een cruciale rol bij speelt.

Antwoord

Bij de opmaak van het beschermingsvoorstel is rekening gehouden met de afgeleverde vergunningen voor de ontwikkeling van een woon- en zorgcentrum op een deel van de percelen 552K2 en 552M2, die heden enkel in het gezichtsveld van de als monument beschermde Onze-Lieve-Vrouwekerk liggen. Het is juridisch niet mogelijk om de vergunde zone, die haar erfgoedwaarden bij de uitvoering van het project zal verliezen, in het beschermingsvoorstel mee te nemen.

Het belang van de kloostermuur langsheen de percelen 552K2 en 552M2 voor de historische site wordt onderschreven. Mocht het ontwikkelingsproject toch niet gerealiseerd kunnen worden, is het zeker aangewezen de nu uitgesloten zone 552K2 en 552M2 met de groenaanleg, de kloostermuur en een rest van de stadsomwalling vanwege de historische, architecturale en archeologische waarde bijkomend te beschermen.

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft artikel 2 en de cultuurgoederen:

De commissie stelt vast dat er een heel aantal kunstobjecten in het zusterkoor tentoongesteld zijn. Het adviesorgaan vraagt dat de cultuurgoederen die ter plekke kunnen blijven mee opgenomen worden in de bescherming en een adequate ontsluiting en conservatie kunnen genieten. De VCOE vraagt om de voorgestelde lijst van cultuurgoederen uit te breiden. Ze vindt de huidige selectie te beperkt tot hoogwaardige artistieke kunstwerken en te selectief.

De VCOE merkt daarnaast op dat de beschrijving van de erfgoedelementen en -kenmerken in artikel 2 te uitgebreid is. De commissie meent dat de beschrijving van de speelplaats in twee niveaus en het interieur van het U-vormige gebouw en van de kerk in het stadsgezicht overbodig is. Het adviesorgaan vraagt om het ministerieel besluit te beperken tot de essentie.

Antwoord

Op vraag van de VCOE zal de voorgestelde lijst van cultuurgoederen die zich bevinden in het kloostersite worden uitgebreid. Twee roerende kunstobjecten die artistieke en historische waarde bezitten en ook door het KIK in 2008 werden gerepertorieerd, worden aan de lijst toegevoegd. Het gaat om een:

- Gekleed en gekroond gepolychromeerd Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld, 18de-eeuws gedateerd;
- Gekleed en gekroond gepolychromeerd Onze-Lieve-Vrouwebeeld, 18de-eeuws gedateerd.

Tevens wordt de omschrijving van een kunstobject op de lijst cultuurgoederen aangepast. Het in het zusterkoor bewaarde houten bedevaartsbeeld van de zittende Onze-Lieve-Vrouw van Hunnegem gehuld in een lange gedrapeerde mantel met Kind op schoot met op de sokkel de gegraveerde inscriptie 'N.D. de Hunneghem/P.P.N.', betreft een jongere maar zeer kwaliteitsvolle kopie. Het 16de-eeuwse origineel behoort naar verluidt niet meer tot de priorij-site en wordt op een andere locatie in Geraardsbergen bewaard.

Van de overige en eerder volkskundig betekenisvolle objecten die zich in het zusterkoor bevinden, is de eigendomstoestand niet gekend of ze vormen het voorwerp van discussie.

Daarnaast is er een interne richtlijn dat zilverwerk en dagdagelijkse gebruiksvoorwerpen niet worden beschermd. De tentoongestelde oorkonden zijn reproducties. De originelen werden bij de overdracht van de priorisite samen met een aantal schilderijen naar verluidt overgebracht naar de Benedictijnen Abdij van Dendermonde.

Op vraag van de VCOE zal de beschrijving van de erfgoedkenmerken en – elementen onder artikel 2 van de speelplaats in twee niveaus en het interieur van het U-vormige inkomgebouw en de Onze-Lieve-Vrouwekerk worden beperkt tot de essentie.

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft artikel 3

De VCOE neemt akte van de ontwikkelingen die op de priorisite gepland zijn en waarvan melding wordt gemaakt in het inhoudelijke dossier. De commissie vindt de betrokkenheid van het agentschap bij de geplande ontwikkelingen positief. De VCOE vraagt evenwel om de toekomstige ontwikkelingen duidelijker te kaderen en verder uit te werken in de beheersvisie. De beheersdoelstellingen doen momenteel geen uitspraak over de afstemming met de geplande zorgsite op het zuidelijke deel van de priorisite, noch over de herbestemmingsplannen van het kloostergebouw.

De VCOE merkt op dat het niet transparant is beheersdoelstellingen op te nemen voor het interieur van de kerk. Meer bepaald met betrekking tot het voorschrift *'om de schade aan de muurschilderingen in het zusterkoor, en bij uitbreiding in het kerkgebouw, te herstellen en verdere aftakeling te voorkomen'*. Gezien de verbondenheid tussen het zusterkoor en de kerk moet het formuleren van een beheersdoelstelling voor de muurschildering in de kerk kaderen in een geïntegreerde bescherming van de kerk, het zusterkoor en kloosterpand als monument.

Antwoord

De verschillende projecten die op de site gerealiseerd worden en zullen worden, zowel binnen als buiten de te beschermen zone, gebeuren door onafhankelijke en verschillende eigenaars en ontwikkelaars, zonder onderlinge afstemming.

Het masterplan voor de zorgsite is tot stand gekomen losstaand van de rest van de priorij en zonder rekening te houden met de erfgoedwaarden van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en de omringende kloostergebouwen. Gezien de ingrijpende wijziging aan het terrein, de daaropstaande gebouwen en relictten die de realisatie van de zorgsite zal veroorzaken, is deze zone (deel van percelen 552K2 en 552M2) buiten de bescherming gelaten. Dit impliceert ook dat binnen dit beschermingsdossier geen beheersdoelstellingen voor deze zone kunnen worden geformuleerd.

Wat de ontwikkeling voor het 'Mariaal Centrum' en de schoolrenovatie betreft, heeft het agentschap informele contacten met de beheerders/eigenaars gehad. Tot op heden ontving de administratie geen stedenbouwkundige vergunningsaanvragen hiervoor, omdat de werken niet vergunningsplichtig waren en/of het project nog in de conceptfase is. Daarom worden de projecten vermeld in de inhoudelijke nota, maar is het niet mogelijk nog gedetailleerdere op maat uitgewerkte beheersdoelstellingen te formuleren. De geformuleerde beheersdoelstellingen dienen daarenboven niet enkel van toepassing te zijn voor de projecten op korte termijn, maar ook een kader te bieden voor mogelijke ontwikkelingen, met respect voor de erfgoedwaarden, in de verre toekomst.

Ter verduidelijking zullen de geplande werken in het inhoudelijke dossier schematisch gebundeld worden onder het luik 2.6. Juridische toestand.

De VCOE merkt op dat het niet transparant is beheersdoelstellingen op te nemen voor het interieur van de kerk en meer bepaald met betrekking tot het voorschrift *'om de schade aan*

de muurschilderingen in het zusterkoor, en bij uitbreiding in het kerkgebouw, te herstellen en verdere aftakeling te voorkomen'.

Het was enkel de bedoeling aan te geven dat het wenselijk was de schade aan de muurschilderingen in de kerk ook aan te pakken. Het zinsdeel *'bij uitbreiding in het kerkgebouw'* zal worden geschrapt. Dit punt zal in het MB tot voorlopige bescherming geplaatst worden onder artikel 3 §2.

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft artikel 4

De commissie merkt op dat er een tegenstrijdigheid is tussen het inhoudelijke dossier, de beheersvisie en het vierde punt wat betreft het onbebouwd laten van de kloostertuin. Dit punt stipuleert: *'het onbebouwd laten van de kloostertuin en het maximaal behoud van het open karakter van de tuinzone'*.

De commissie stelt voor het eerste zinsdeel onder het vierde punt te schrappen.

Antwoord

Het voorstel van de commissie wordt gevolgd en de zin zal worden gewijzigd. Gezien de plannen van school nog in conceptfase zijn en om een te ingrijpende verharding van de tuinzone te voorkomen, wordt het voorschrift als volgt geformuleerd: *'het maximaal behoud van het open en onverhard karakter van de tuinzone en het maximaal onbebouwd laten van de kloostertuin met respect voor de grot, de loofgang van haagbeuk en de kapel langsheen de kloostermuur'*.

De historisch betekenisvolle tuinornamenten die dankzij de recente ruiming van de overwoekerde kloostertuin terug zichtbaar zijn, worden in deze maatregel meegenomen.

Vanwege een juridische verfijning van het ministerieel besluit worden de bijzondere voorschriften (thans deel van artikel 4) ondergebracht onder artikel 3 §4. Het hierboven aangehaalde punt betreft artikel 3 §4 5° in het MB tot voorlopige bescherming.

- Behandeling van de opmerkingen wat betreft artikel 5

De commissie gaat akkoord met de toelatingsplichtige handelingen zoals opgenomen in artikel 5.

- Behandeling van inhoudelijke en technische bemerkingen bij het inhoudelijk dossier

De commissie beklemtoont dat het dossier zeer uitvoerig is uitgewerkt, maar daardoor overlappingen heeft wat de leesbaarheid niet te goede komt. De VCOE dringt aan om het dossier tot de essentie te beperken en formuleert een aantal suggesties om de leesbaarheid van het inhoudelijke dossier te verhogen.

De commissie formuleert de volgende suggesties:

a. De beschrijving van de erfgoedelementen en kenmerken te beperken tot de huidige situatie. Historische evoluties horen thuis bij de historische situering. De boomgaard valt buiten de afbakening en hoeft niet beschreven te worden. De beschrijving van het interieur van de kerk en het U-vormige inkomgebouw is evenmin nodig als ze enkel in het stadsgezicht opgenomen zijn.

b. Het evaluerend gedeelte gaat in op de figuur van Louis Bert-de l'Arbre en zijn betrokkenheid bij de priorij. De analyse die volgt kan beperkt worden en hoort bij de artistieke en architecturale waarde van het monument.

c. De motivatie van de afbakening is zeer uitgebreid en bevat elementen die eerder aan bod kwamen. Voor de opsomming van de 'als beschermd geachte' elementen, objecten en cultuurgoederen volstaat een verwijzing naar pagina 19 met de opsomming van de erfgoedkenmerken en -elementen.

d. De commissie vraagt gezien de complexiteit van het ontwikkeling van de site een betere afstemming tussen het inhoudelijke dossier, kaarten en fotoregistratie eventueel door middel van een grondplan met aanduidingen.

Antwoord

a. De invoegetrede van het Onroerenderfgoeddecreet heeft een nieuwe opbouw en structuur van de inhoudelijke dossiers en ministeriële besluiten vereist. De opmaak van een uniform en ruim toepasbaar sjabloon voor de opmaak van een inhoudelijke nota ongeacht het type bescherming is nog bezig. Hierdoor zijn sommige dossiers misschien iets te omvangrijk geworden. Evaluatie van het sjabloon en bijsturing voor nieuw op te starten dossiers is voorzien.

De vraag van de commissie om reeds beschermde gebouwen die niet opnieuw als monument beschermd zullen worden of om gebouwonderdelen die buiten de bescherming vallen niet te beschrijven, wordt begrepen. In de volgende dossiers zal daarmee rekening worden gehouden. Voor de priorij van Hunnegem werd echter bewust voor een gedetailleerde beschrijving van de reeds beschermde kerk gekozen. Zoals eerder aangehaald is er voor de bij koninklijk besluit van 28 december 1936 beschermde Onze-Lieve-Vrouwekerk geen ondersteunend inhoudelijk dossier opgesteld omdat de wet van 7 augustus 1931 dit niet voorzag. Daarom is het wenselijk de inmiddels beschikbare historische informatie over dit belangrijk kerkgebouw in relatie tot de priorij te ontsluiten. De geschiedenis van de priorij en de congregatie van benedictinessen is trouwens onlosmakelijk verbonden met de Onze-Lieve-Vrouwekerk. De beschrijving kan gebruikt worden bij het beheer van het beschermd erfgoed, alsook aangeboden worden voor de opmaak van een beheersplan al dan niet in functie van een premiedossier.

Gezien de complexe ontwikkelingsgeschiedenis van de priorij werd geoordeeld dat het duidelijker was om beperkte historische evoluties per gebouwonderdeel te beschrijven. Het uitgebreide historische en chronologisch opgebouwde verhaal (1.1. Historisch overzicht) bood geen ruimte om dit per gebouw te doen.

Volledigheid wordt ook nagestreefd en daarom was en is het opportuun om de boomgaard die zal verdwijnen te situeren en te beschrijven. Het vult tevens de verantwoording aan waarom deze zone niet in de bescherming kan worden meegenomen.

b. Louis Bert-de l'Arbre is voor de priorij van Hunnegem zeer belangrijk geweest. Gedurende meer dan tien jaar heeft hij in en aan de priorij gewerkt als architect, ontwerper, kunstschilder en mecenas. De levensschets, het oeuvre en de betekenis van deze kunstenaar is te omvangrijk om in de evaluatie van de artistieke en architecturale waarde onder te brengen. Het zou de evaluatie van deze erfgoedwaarden teveel belasten. Om deze redenen wordt er niet ingegaan op de suggestie van de VCOE om de evaluatie in te perken en bij de erfgoedwaarden onder te brengen.

c. Zoals eerder aangehaald was het de intentie om een zo volledig, onderbouwd en beheersmatig bruikbaar inhoudelijk dossier samen te stellen. De opbouw van de nota wordt daarom niet gewijzigd. In volgende dossiers zal er rekening met de aanbeveling worden gehouden.

d. De opmerking van de VCOE wordt bijgetreden. De bijlage met historische foto's en kaartenmateriaal wordt aangevuld met een grondplan met aanduiding van de verschillende gebouwonderdelen.

Conclusie: het advies heeft slechts in beperkte mate invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Onder punt 1.4. Conclusie worden de wijzigingen aan het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit gebundeld.

1.4. Conclusie

De uitgebrachte adviezen waren gunstig. Enkel het advies van de VCOE heeft slechts in beperkte mate invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

In de periode tussen de opmaak van het dossier de dato 19 april 2016 en een bijkomend plaatsbezoek op 9 juni 2016, bleken een aantal werken uitgevoerd te zijn en tuinornamenten terug zichtbaar te zijn. Deze ontwikkelingen worden ook toegevoegd aan het inhoudelijke dossier.

Het inhoudelijk dossier wordt als volgt aangepast:

- Het dossier wordt geactualiseerd na het plaatsbezoek van 9 juni 2016. De uitgevoerde werken en de na de ruiming van de overwoekerde kloostertuin terug zichtbare tuinornamenten worden aan de inhoudelijke nota toegevoegd.
- Op vraag van de VCOE worden de geplande werken op de priorisite gebundeld onder punt 2.6. Juridische toestand.

De bijlage met historische foto's en kaartenmateriaal bij het inhoudelijke dossier wordt als volgt aangepast:

- Een plan met aanduiding van de beschreven gebouwen en siteonderdelen
- en bijkomend historisch iconografisch materiaal worden toegevoegd.

Het ministerieel besluit wordt als volgt aangepast:

- artikel 2: de beschrijving van de speelplaats in twee niveaus, van het interieur van het U-vormig inkomgebouw en van het interieur van de Onze-Lieve-Vrouwekerk wordt beperkt tot de essentie.
- artikel 3 §2: de maatregel *'om de schade aan de muurschilderingen in het zusterkoor, en bij uitbreiding in het kerkgebouw, te herstellen en verdere aftakeling te voorkomen'* wordt gewijzigd in *'om de schade aan de muurschilderingen in het zusterkoor te herstellen en verdere aftakeling te voorkomen'*.
- artikel 3 §4 5°: de maatregel *'het onbebouwd laten van de kloostertuin en het maximaal behoud van het open karakter van de tuinzone'* wordt gewijzigd in *'het maximaal behoud van het open en onverhard karakter van de tuinzone en het maximaal onbebouwd laten van de kloostertuin met respect voor de grot, de loofgang van haagbeuk en de kapel langsheen de kloostermuur'*.

De lijst cultuurgoederen wordt als volgt aangepast:

- Twee cultuurobjecten worden aan de lijst toegevoegd.
- De omschrijving van een reeds opgelijst cultuurobject wordt gespecificeerd.

De fotografische registratie bij het ministerieel besluit wordt als volgt aangepast:

- Het document wordt geactualiseerd na het plaatsbezoek van 9 juni 2016.

De afbakening blijft ongewijzigd.

2. Adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

2.1. Openbaar onderzoek en hoorrecht

De stad Geraardsbergen organiseerde het openbaar onderzoek van 29 augustus 2016 tot en met woensdag 28 september 2016.

Het proces-verbaal van het openbaar onderzoek en de bezwaren maken integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren ingediend.

Er beriepen zich geen zakelijkrechthouders op het hoorrecht om gehoord te worden door het agentschap Onroerend Erfgoed.

2.2. Opmerkingen

Het agentschap Onroerend Erfgoed merkte tijdens overleg met de beheerders van de site op dat het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming van de priorij op sommige punten mogelijk verkeerd begrepen kon worden. Er kon onduidelijkheid zijn over volgende punten:

- artikel 2 §2. De erfgoedelementen en erfgoedkenmerken van de westgevel van de westvleugel van het U-vormig inkomgebouw (circa 1860), gelegen binnen het stadsgezicht, zijn te algemeen verwoord en dienen meer gespecificeerd te worden.
- artikel 2 §2. Een beschrijving van het interieur van het U-vormige inkomgebouw van circa 1860, hoort volgens de laatste richtlijnen niet in het ministerieel besluit aangezien dit volume beschermd wordt als stadsgezicht en niet als monument.
- artikel 3 §3. Een zin over de huidige schoolfunctie kan niet opgenomen worden in dit artikel.
- artikel 3 §4. Dit artikel bevat de verplichtingen voor zowel het monument als stadsgezicht. Om de leesbaarheid van het ministerieel besluit te optimaliseren, wordt dit artikelnummer bij voorkeur uitgesplitst in verplichtingen bij de beheersdoelstellingen voor het monument (onder artikel 3 §2) en richtinggevende beheersdoelstellingen voor het stadsgezicht (artikel 3 §3).

Antwoord

Het ministerieel besluit wordt op volgende punten aangepast:

- De westgevel van de westelijke vleugel van het U-vormige inkomgebouw van circa 1860 wordt in artikel 2 §2 bijkomend gespecificeerd met volgende zin: *'De westgevel van de westelijke vleugel, die uitgaat op de voormalige begraafplaats en aansluit met de kerk, is het gaafst bewaard. Deze baksteengevel wordt geritmeerd door rechthoekige venster- en deuropeningen met diefijzers op de begane grond ter hoogte van de circa 1860 heringerichte sacristie.'*
- De paragraaf met beschrijving van het interieur van het U-vormig inkomgebouw van circa 1860 in artikel 2 §2 wordt geschrapt.
- Artikel 3 §3. De zin *'deze bescherming wenst de ontwikkeling van de thans in Hunnegem gevestigde school niet te hypothekeren. Daarom is in functie van een mogelijke toekomstige uitbreiding van de school bebouwing ter hoogte van deze in twee niveaus gedeelde speelplaats eventueel mogelijk, na onderzoek van de ondergrond'* wordt geschrapt.
- Artikel 3 §4 wordt uitgesplitst tussen monument en stadsgezicht om de leesbaarheid te verhogen. De artikelpunten onder 3 §4 worden verplaatst naar artikel 3 §2.1 (verplichtende beheersdoelstellingen voor het monument) en naar artikel 3 §3.1 (richtinggevende beheersdoelstellingen voor het stadsgezicht).

In overeenstemming met de bovenstaande wijzigingen aan het ministerieel besluit, wordt het inhoudelijk dossier op een tweetal punten aangepast:

- 1.2.2. Beschrijving en huidig voorkomen U-vormig inkomgebouw (19de eeuw).
De beschrijving van het U-vormig inkomgebouw wordt op pagina 19 vervolledigd met *'De westgevel van de westelijke vleugel, die uitgaat op de voormalige begraafplaats en aansluit met de kerk, is het gaafst bewaard. Deze baksteengevel wordt geritmeerd door*

rechthoekige venster- en deuropeningen met diefijzers op de begane grond ter hoogte van de circa 1860 heringerichte sacristie.'

- 3.1.4. In uitvoering van deze beheersdoelstellingen geldende verplichtingen (onder punt 3 Beheersvisie). In overeenstemming met het ministerieel besluit worden de hier opgesomde verplichtingen en richtinggevende beheersdoelstellingen uitgesplitst voor het monument en het stadsgezicht, op pagina 40-41.

3. Conclusie

De uitgebrachte adviezen en bezwaren **uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming** hebben geen invloed op het ministerieel besluit en het inhoudelijk dossier.

Naar aanleiding van de onder punt 2.2 geformuleerde opmerkingen werd het ministerieel besluit op een paar punten ter verduidelijking verfijnd en als volgt aangepast:

- artikel 2 §2. De erfgoedelementen en erfgoedkenmerken van de westgevel van de westvleugel van het U-vormig inkomgebouw (circa 1860), gelegen binnen het stadsgezicht, worden gespecificeerd.
- artikel 2 §2. De paragraaf met beschrijving van het interieur van het U-vormig inkomgebouw van circa 1860 wordt geschrapt.
- artikel 3. §4. De in dit artikel opgesomde verplichtingen en vooropstellingen wordt opgesplitst tussen monument en stadsgezicht. De verplichtingen bij de beheersdoelstellingen voor het monument worden verplaatst naar artikel 3 §2.1. De richtinggevende voorschriften bij de beheersdoelstellingen voor het stadsgezicht worden verplaatst naar artikel 3 §3.1.

In overeenstemming met de wijzigingen in het ministerieel besluit werd het inhoudelijk dossier op het eerste en derde punt aangepast.